

بررسی تاریخی تحولات

آموزشی ایران و جهان

با رویکرد ساماندهی فرهنگی و با هدف تکاملی انسان

تألیف:

محمد رضا لروند

مدرس دانشگاه

لروند، محمدرضا، ۱۳۳۹-

بررسی تاریخی تحولات آموزشی ایران و جهان با رویکرد
ساماندهی فرهنگی و با هدف تکاملی انسان / تألیف محمدرضا لروند.
-- تهران: اشراقی: صفار، ۱۳۸۴.
ص. ۱۲۸

ISBN 964-5966-72-8

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۱۲۲ - ۱۲۵.

۱. تحولات آموزشی -- ایران. ۲. آموزش و پرورش -- ایران --
هدفها و نقشها. ۳. آموزش و پرورش نوجوانان -- ایران. ۴. برنامه ریزی
آموزشی -- ایران. الف. عنوان.

ب۲/۵/۷۴ LB۲۸۰۵ ۳۷۱/۲۰۰۹۵۵

م۸۴-۲۱۰۰۵

کتابخانه ملی ایران

فهرست نویسی پیش از انتشار: انتشارات اشراقی

شناسنامه کتاب

نام کتاب : بررسی تاریخی تحولات آموزشی ایران و جهان
نویسنده : محمد رضا لروند
طرح جلد : فرهاد کمالی
حروفچینی : معرفت
لیتوگرافی : صدف
چاپ : چاپخانه گنج شایگان
شمارگان : ۱۱۰۰ نسخه
نوبت چاپ : اول - ۱۳۸۴
ناشر : انتشارات اشراقی - صفار
قیمت : ۱۰۰۰۰۰ ریال
مرکز پخش : پخش کتاب بینش ① ۶۶۴۰۸۴۸۷

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر می باشد ۱۳۸۴

www.nasherin.com/saffar

saffar@nasherin.com

شابک ۸-۷۲-۵۹۶۶-۹۶۴

ISBN 964-5966-72-8

تقدیم به

هموطنان فرهنگ دوست و صاحب اندیشه که دل در گرو تعلیم و تربیت جوانان سپرده‌اند.

مدیران و مربیانی که خود را در تربیت و تعلیم نسل جوان و نوجوان مسئول می‌دانند.

پدران و مادرانی که در جستجوی مسیر صحیح برای رشد و اعتلای فرزندان خود می‌باشند.

همه جوانان و نوجوانان عزیز ایرانی که می‌خواهند به یک زندگی سالم و فراگیر دست یابند.

همه دانشگاهیان و معلمان و متعلمان بویژه در سطح آموزش و پرورش که برآنند تا به یاری نسل جوان و نوجوان کنونی بشتابند و آنها را جهت دستیابی به فردایی مطمئن یاری نمایند.

فهرست مطالب

تقدیم	۳
تقدیر و تشکر	۴
مقدمه	۸

فصل اول: تحولات آموزشی

اساس تعلیم و تربیت کودکان جوامع مختلف قدیم	۱۱
سیستم تربیتی و تعلیمی کنونی مدارس غرب	۱۴
تعلیم و تربیت در مدارس قدیم و سنتی ایران	۲۱
چگونگی تعلیم و تربیت در مدارس کنونی ایران	۲۲
چه روش تعلیمی و تربیتی باید در مدارس حکمفرما باشد	۲۶
نقش معلم در ایجاد روح خلاق	۲۸
اساس تعلیم و تربیت آموزشگاههای عالی غرب در گذشته	۳۲
چگونگی آموزش و فرهنگ کنونی مؤسسات عالی غرب	۳۷
دانشگاهها	۳۸
آموزش و فرهنگ عالی در ایران قدیم	۴۶
چگونگی آموزش و فرهنگ کنونی دانشگاههای ایران	۶۳
برنامه‌هایی که باید دانشگاهها در آینده دنبال کنند	۷۳

فصل دوم: طرح ساماندهی فرهنگی برای رده سنی نوجوانان و جوانان

با رویکرد کار گروهی

الف- بیان مسأله	۸۲
ب- شناخت و بررسی مسائل نوجوانان و جوانان	۸۳
- رشد جنسی	۸۵
شناخت و بررسی نیازهای نوجوانان و مشکلات مرتبط با نیازها	۸۶
اقدامات عامل و غیر عامل برای مدارس، خانواده‌ها، هیئت امنای مساجد، شوراهای محلی و سایر نهادها	۹۴

ارتباط تربیت و تکنولوژی با مسائل جوانان و نوجوانان	۹۷
فعالیت‌های برنامه‌ای و فوق برنامه‌ای	۹۸
کارهای فرعی و سرگرمی‌ها	۱۰۱
مشاغل (vocations)	۱۰۲
عضویت خانواده	۱۰۲
چگونگی ارتباط فعالیت‌های فوق برنامه‌ای با فعالیت‌های خارج از مدرسه	۱۰۳
اصول اساسی فعالیت‌های فوق برنامه‌ای	۱۰۴
انواع فعالیت‌های فوق برنامه‌ای	۱۰۵
شرکت در ایام مدرسه، محل زندگی و	۱۰۵
انجمن دانش آموزی	۱۰۶
انجمن عمومی	۱۰۷
انجمن زبان و ادبیات فارسی	۱۰۷
انجمن زبان‌های خارجی	۱۰۸
انجمن تربیت بدنی	۱۰۸
انجمن خدمات اجتماعی	۱۰۹
انجمن کشاورزی	۱۰۹
انجمن هنر	۱۱۰
انجمن علوم و ریاضیات	۱۱۱
انجمن‌های خانگی	۱۱۲
انجمن کارهای دستی	۱۱۲
انجمن امور تجارت	۱۱۳
انجمن موسیقی	۱۱۳
سایر انجمن‌ها	۱۱۴

فصل سوم: محرک‌های معنوی پیش برنده

آیا محرکی برای دستیابی به اهداف فرهنگی مورد بحث وجود دارد؟	۱۱۷
سعدی در بوستان	۱۲۰

عبادت ۱۲۱

کتابنامه فارسی ۱۲۲

کتابنامه لاتین ۱۲۵

www.ketab.ir

مقدمه

جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم جهانی پر از تناقض است. از یک سو ملل غرب و کشورهای موسوم به شمال که در پرتو نظم خاصی هر روز علم و صنعت را تجلی بیشتر می‌دهند، نظمی که طی قرن‌ها بوجود آمده و جزئی از وجود آنها گردیده است. این اکتشافات و توسعه صنعت باعث دگرگونی زندگی شده و مشکلات اجتماعی خاصی را بر تمدن غرب تحمیل نموده است.

از طرف دیگر ملل جهان سوم موسوم به جنوب و از جمله کشور ما که هر چند بر حسب شرایط جغرافیایی و تکامل تاریخی با هم تفاوت زیادی دارند ولی در خیلی از جهات به هم شبیه هستند و به طور کلی همه آنها در یک مرحله تناقض اقتصادی و اجتماعی بسر می‌برند. مردم این ملل که پیشرفت صنعت و رفاه زندگی ملل غرب را می‌بینند و با آنچه خود دارند مقایسه می‌کنند بسیار متأثر می‌شوند بخصوص اگر از تجلی تاریخ گذشته خود واقف گردند.

بسیاری از تاریخ نویسان نیز به علت عدم اطلاعات فرهنگی کافی، گذشت زمان را سطحی قضاوت کرده و وقایع را پرهیجان و اغراق آمیز می‌نویسند و به تحولات فرهنگی و اجتماعی و علل آن کمتر توجه می‌نمایند. مثلاً ترقی جامعه ملل متمدن در هر زمان مرهون فداکاری‌های افراد است که با علاقه و زحمات زیاد دانش را توسعه داده و جهان را از ظلمت نجات داده‌اند. آنها روابط و چگونگی زندگی انسانی را بهبود بخشیده‌اند. آنها سرعت زمان را با اکتشافات افزایش داده‌اند. آنها زندگی بشر را بسوی تکامل پیش برده‌اند در حالی که کشورگشایان، جنگجویان و آدمکشان بیشتر از دانشمندان نامشان صفحات کتابهای تاریخ را سیاه می‌کند. مانند ناپلئون، هیتلر، اسکندر مقدونی و

بنابراین تعیین کننده سرنوشت جهانیان، متفکرین واقعی و آنهاییکه علم را برای انسان و انسان را برای آموختن دانش می‌پنداشتند بوده‌اند.

حال این سؤال در ذهن هر متفکری نقش می‌بندد که «بر اثر چه عوامل و تحت چه شرایط تربیتی بود که دانشمندان واقعی چون ابوعلی سینا، زکریای رازی، ملاصدرا، میرداماد و ... بوجود آمدند؟»

«چرا دانشگاه‌های امروزی ایران نمی‌توانند چنین افراد متفکر و دانشمندی که با علاقه مفرط و روح سرشار، علوم را آموخته و آن را بکار برند بی‌پورانند؟» «آیا دانشگاه‌های ما بیشتر شبیه به کارخانه‌هایی نیستند که مصنوعات خود را هم شکل و بی‌رویه تولید می‌کنند تا اینکه یک مؤسسه علمی چون نظامیه بغداد و مدارس علوم شهر بخارا و نیشابور در قرن ۲-۵ هجری که مردان عالم و دانش پرور به جامعه تحویل داده‌اند؟»

نویسنده می‌خواهد در حد تجربیات دانشگاهی و فرهنگی خود نقدی بر مسائل روز دانشگاهی به ویژه در ابعاد فرهنگی و تربیتی داشته و با مقایسه مسائل مربوط به مدارس گذشته ضمن بررسی علل عدم پیشرفت واقعی راه‌حلهایی را نیز برای بهبود کیفیت آموزشی در مدارس و دانشگاه‌های کشور ارائه نماید.

نویسنده سالهاست که بر اساس ضرورت و احساس مسئولیت انسانی در جهت هدایت گروه‌هایی از نسل جوان جامعه خویش تلاش می‌نماید.

و با توکل و یاری خداوند حکیم و ایمان به اثربخشی کوششهای صادقانه (مسئولین سیاسی، اجتماعی، و فرهنگی جامعه به ویژه خود جوانان و نوجوانان عزیز) را به توجه به نیازها، مشکلات و مسائل فرهنگی و آموزشی فرا می‌خواند تا بتوانند شرایط رسیدن به زندگی سالم فراگیر برای خود و سایر هم‌میهنان را فراهم کنند. این بررسی می‌تواند در راستای هدف فوق علاقه‌مندان را یاری نماید.

محمدرضا لروند